

Kupu whakataki

I tīmata taku mahi hei i te marama o Poutūterangi i tēnei tau me te arotahi atu ki ngā rā anamata. E noho ana tātou ki te ao o rangirua, te ao o hurihuri, ā, e pākia kinotia ana te wairua o te pono me te māia ki tō tātou kāwanatanga. Hāunga te hiahia a te tūmatanui kia marama ake, kia tōkeke, ā, kia noho tahi mai te kāwanatanga, ko te tirohanga tangata ki te noho tuwhera, te ngākau tapatahi, me te ponotanga o te Kāwanatanga, kua heke iho. Ehara i te mea kia ohorere tētahi ki tēnei āhukatanga kua nui atu nei ngā tono mō ā mātou ratonga, ā, kia tika ai te whakahaere kua tahuri mātou ki te tūhura i ngā ara hou o te whakahaere me te whakarite hangarau hou e oti pai ai ngā mahi.

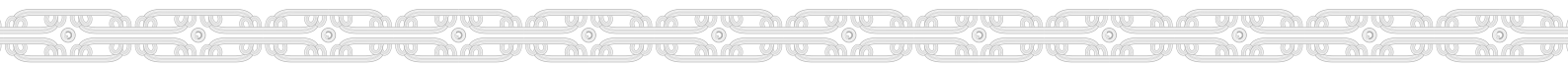
Hei Āpiha o te Whare Pāremata, ka mahi te Kaitiaki Mana Tangata mā te porihanga mā te maha o ngā momo kaupapa e hāngai ana ki:

- te āwhina ki te whakapai ake i ngā tikanga whakahaere i te wā ka whai te kāwanatanga i tāna i whakatau ai, me ngā whakataunga whakamutunga ka pā ki te tangata;
- te whakatairanga i te haepapa, te ngākau tapatahi me te māramatanga; me
- te tiaki i ngā mōtika tangata.

Mā ō mātou whakaruruhautanga hei āwhina ki te tautohu me te whakatika i ngā take, tae atu ki ngā tauira pai o ngā tikanga mahi ka tautohutia ana e mātou. Otirā, ka āwhina mātou kia mau tonu te wairua o te ponotanga i te tūmatanui ki te kāwanatanga, a, kia noho hoki a Aotearoa hei wāhi haumaruru, hei wāhi haumako ki te noho, ki te mahi pakihi. E kore e taea ēnei mahi ki te kore mātou e rite ana ki te tautohu me te whakautu i ngā take i te wā tika.

I whakahaeretia e mātou ngā tono maha i tēnei tau mā te whakapau kaha me te whakamātau i ngā tikanga me ngā pūnaha hou. Ahakoa, ekea ana te taumata o te tatau o ngā mahi i oti i a mātou, 30 ōrau te nui atu i tērā tau, ā, hinga ana ngā wātaka i whakaritea e mātou. Ko te ngākau ia kia arotahi atu mātou, kia wawe tonu te oti o ngā mahi, kia tika te mahi, te tautohu me te whakatika ki ngā take auau. Ko tā mātou kaupapa i tēnei horopaki e hua ake ana ngā painga whai take.

He maha tonu ngā hāpai ora tōmua i mahia e mātou, tae atu ki te tūhuranga o ngā tikanga pārongo ōkawa a ngā tari kāwana ā-rohe, kāwana ā-takiwā, me ngā kōtuinga mai o ngā umanga, tōna whakamāramatanga e āwhina ana mātou ki te hiki i ngā tikanga mahi i tēnei horopaki.

I mahi tonu mātou ki te kōtui atu ki ō mātou kiripānga, te tūmatanui me te kāwanatanga. Ko ā mātou toronga atu me ngā kōtuinga puta i te motu, i tēnei tau i kitea kua piki ake te whai whakaaro mai o te hunga Māori, te hunga Āhia me te hunga rangatahi, ahakoa he iti tonu i tērā o te hunga tūmatanui e noho ana ki te 66 ōrau. Kua tipu hoki tō mātou āhua pāhopori, heoi, he nui atu ngā mahi ka taea e mātou kia kitea ā mātou mahi. E kōtui hoa ana hoki mātou puta i noa i te kāwanatanga, ā, i tēnei tau i haere tonu ngā mahi ki te whakaaweawe i ngā tikanga whakahaere, me te hua ake o ngā painga nā ā mātou mahi i ngā tāpaetanga puka Cabinet, ngā Pire me ngā kaupapa here, me ō mātou kupu tohu, ā mātou aratohu ki ngā umanga.

I tēnei taiao e tipu nei te mōhiohio o te rāngai tūmatanui ki ngā whāki mahi hē, i tutuki i a mātou i te maha me te uauatanga o ngā whāki mahi hē me ngā tono i tae mai, ā, e 26 ōrau te nui atu o ngā take i tō tērā tau. I kawea hoki e mātou ētahi mahi hāpai ora ki te whakatika i ngā mahi hē.

I haere tonu ā mātou mahi ki te aroturuki i te whakatinanatanga o te Kawenata Whaikaha me te mahi tahi me te kāwanatanga me ngā whare whakarau ki te tautohu me te whakatika i ngā tuma wā roa e kitea nuitia ana i te maha o ngā whare whakarau ka aromātaitia e mātou.

E mihi ana ahau ki ā mātou kaimahi katoa mō tō rātou manawanui, ō rātou ngākau whiwhita, ngā tutukitanga me ngā kōtuinga i tēnei tau.

Kāti ake rā, i tēnei tau i poroākītia e mātou Te Amokapua a Peter Boshier i te pito o te mārara o Poutūterangi. I oti i a Peter tana mahi mā te tā i te pūrongo [The Way I See It](#), i mua i tana wehenga i te tari, me ōna whakaatatanga e pā ana ki ana [Reflections on the OIA](#). Ko tēnei pūrongo ā-tau te tohu o te pukumahi o Peter me te ohākītanga kua whakarerea mai e ia. He whakaatu i te korowai kouniga o ana mahi hāpai me ngā pānga ki te whakapai ake i te kāwanatanga pai kua tutuki nei i a ia. Ngā mihi ki a koe Peter, mō ō mahi.

John Allen

Chief Ombudsman